

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

66. An cum beneficio sufficiente ad honestam Clerici sustentationem aliud etiam insufficiens simul haberi possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

si tamen cum aliis loqui liber, & conformiter dicitur q. 2. *huius*. §. ac dicere, pluralitatem beneficiorum solitariè consideratam præ se ferre malitiam aliquam; dic hanc insufficientiam beneficium non residentialis secundum omnes esse unam, eamque præcipuum circumstantiam, quæ turpitudinem illam penitus evacuet, ac ita Tridentinum, jura ipsa, & consuetudinem ubique receptam declarare, in hoc casu nullum esse jus naturale, vel jus naturale non obligare. Neque etiam est contra ullam legem Canonicam, dum questio ipsa supponit, non esse beneficia singula, aut duo ex istiusmodi pluribus residentialis; in qua tamen residentia fundantur leges vetantes pluralitatem beneficiorum. Et licet jure positivo veteri beneficia omnia, quantumcunque simplicia, requirebant residentiam, & ad officium per ipsum beneficium exhibendum adigebantur omnes, & non nisi sub ea imbita conditione, ac veluti pactatione concedebantur ab Ecclesia; huic tamen juri positivo passim contrariâ consuetudine derogatum est. Et sic paulatim Ecclesia cessit huic juri suo ex dicta pactatione acquisito, aut aliâs acquirendo; dum amplius sub ista conditione beneficia ejusmodi conferre non censetur, nisi dum fortè specialiter in his aut illis circumstantiis aliter ab ea, aut ex mente fundatoris, aliòve speciali statuto cautum. Atque vel ex hoc ipso patet, neque jure divino in his beneficiis exigi residentiam, contra quod aliâs nulla unquam prævalere potuisset consuetudo. vide hæc pluribus probantem Hurr. *de resident.* to. 1. l. 6. *resol.* 6. §. 6. *per tot.* Garc. citantem pro hoc plurimos p. 3. c. 2. *an.* 3. Lorr. l. 3. q. 27. n. 9. & dicta à nobis alibi. Atque ita hac generali consuetudine stante, nullâ ulteriori opus esse relaxatione juris ad obtinenda simul duo beneficia insufficientia. Adeoque etiam nullâ interveniente dispensatione, talia duo concedere potest Episcopus. Pirh. *ad tit. de præb.* n. 188. Sed neque his obstat, quòd Papa velit, ut is, qui beneficium simplex, quantumvis modicum, habet, id exprimat in impetratione; de quo paulò post.

Questio 65. An ergo habenti duo non sufficientia conferri possint alia & plura, aliâs non incompatibilia, usque ad congruam sustentationem?

Respondeo: tamen id olim ante Trid. fieri licet & validè potuerit, auctoritate etiam Episcopi. Pirh. *ad tit. de præb.* n. 187. Azor. p. 2. l. 6. c. 11. q. 8. Garc. p. 11. c. 5. nu. 345. citans Abb. *in c. cum jam dudum*, n. 8. Nav. *conf.* 10. & 19. n. 2. *de præb.* Hojed. p. 2. c. 1. n. 1. & 15. id ipsum tamen non licet, nec validè fieri potest stante Trident. utpote quod loquitur in singulari dicens: *licet illi aliud sufficiens conferre.* Pirh. *loc. cit.* n. 187. Garc. *loc. cit.* n. 314. juxta declarationem S. Congreg. apud Gallemart. *ad cit. c.* 17. *sess.* 24. item juxta alia quàm plurima in contrarium responsa ejusdem congregationis concilii, quæ recitat Garc. n. 110. in quibus expressè dicitur, non posse citra consensum & dispositionem Apostolicam Episcopum habenti unum insufficientem conferre plura simplicia usque ad sufficientiam: quibus responsis consentit expressis verbis concilium provinciale Mediolan. s. p. 3. *tit. quæ ad beneficiorum collationem attinent.* apud Garc. nu. 313. Pro hac sententia rationem adducit Azor. p. 2. l. 6. c. 11. q. 8. quòd pluralitas benefi-

P. Louren. *Feri Benef.* Tom. III.

ciorum, etiam insufficientium, si nimia & immodica sit, ab ipso jure reprobetur; ut dum quis 10. vel 8. talia simul beneficia obtinet; & quisque sibi ipsi imputare debeat, quòd beneficium collatum suæ sustentationi non sufficiens acceptarit, & ex artificio, industria, & aliunde victum non querat: adeoque Trid. potuerit approbare consuetudinem, ut, cum unum non est sufficiens, conferatur & alterum, facultate minimè datâ, ut quando 3. vel 4. non sufficiant, possint conferri plura.

2. Nihilominus contrarium, nimirum id licere adhuc hodie, tenent apud Garc. n. 308. Hojed. *loc. cit.* à n. 24. & à n. 32. id probans pluribus, ac n. 36. dicens, hanc opinionem receptam esse, & approbatam Stylo curiæ; eò quòd post Trid. talia plura beneficia concesserint plures pontifices: ex quo tamen factò pontificum non videtur id sequi, nimirum licere idem Episcopis. Hojedam sequuntur Paris. l. 3. q. 1. n. 141. Quintanad. l. 4. nu. 119. Zerol. p. 1. v. *beneficium*. §. 72. & c. Zechus. *de rep. Eccles. c. de benef.* §. *ad dignoscendum.* a pud eundem Garc. qui etiam n. 309. citat pro hac sententia Rotam in una *Theatrensi S. Eustachii*. 2. April. 1587. inclinât quoque in hanc sententiam, saltem, ubi consuetudo sic habet, Azor. p. 2. l. 6. c. 11. q. 8. *in fine*, ubi: *verior & probabilior videtur dicta sententia; nam ubi consuetudo viget, ut si multa vitæ clerici satis non sunt, aliud conferatur etiam auctoritate Episcopi, & videmus Rom. Pontifices id factitasse; id enim cum solo jure Canonico pugnat, adeoque solum questio esse potest de inferioribus Ecclesiarum præsidibus, qui jus commune non relaxant, nisi in casibus sibi permittis; sed ubi id consuetudo recepta probat, non videtur negandum, quin id fieri possit solâ Episcopi voluntate, sicut rite fieri potest solo Rom. Pontificis arbitratu & c.*

3. Limitant tamen horum AA. aliqui id ipsum cum Hojed. p. 1. c. 21. n. 16. apud Paris. *loc. cit.* n. 142. nisi fortè esset nimis magna multitudo beneficiorum, v. g. de quo dubitat Paris. si essent 10. vel 8. *resolvit Paris.* n. 143. in hoc dubio standum arbitrio judicis, qui secundum qualitatem personarum, temporum id judicet.

Questio 66. An cum beneficio sufficiente ad honestam clerici sustentationem aliud etiam insufficientem simul haberi possit?

Respondeo: licitum non est obtinere duo aut plura beneficia simplicia, aut etiam conferre (intellige in ordine ad retinendum simul cum aliis; de cetero enim ut dicitur infra, collatio secundi est valida) qualiacunque nullam requirentiam residentiam; dum unum illorum, nempe præhabitum, ad honestam, & commodam sustentationem clerici sufficit. gl. *in c. dudum. de elect. v. retinere.* Abb. *ibid.* n. 36. & *in c. exsurgenda. de præb.* n. 34. Hojed. p. 2. c. 19. n. 1. Zerol. v. *beneficium*, p. 4. n. 2. Rodriq. *in sum. Th.* 1. c. 31. n. 2. & 4. Zechus. *de benef. c. 5. nu.* 4. quos præter alios citat & sequitur Garc. p. 11. c. 5. n. 273. & 279. Paris. l. 5. q. 6. n. 115. citans pro hoc Sor. *de Just.* l. 3. q. 6. n. 3. Nav. & c. ac dicens esse communem. Pirh. *ad tit. de præb.* n. 125. citans Laym. l. 4. *Th. mor. tr.* 2. c. 8. n. 2. ac dicens esse plerorumque Theologorum & Canonistarum. Castrop. *de benef. d.* 6. p. 3. §. 6. n. 8. ubi ait: in Trid. expressè cavetur, nemini habenti beneficium sufficientem esse concedendum aliud, subintelligendò ad effectum retentionis; & licet in Hispania videat-

C 2

END

tur contrarium consuetudine servari, ut passim Ordinarii habenti beneficium sufficiens conferant insuper aliud; sed non est servanda hæc consuetudo, cum sit contra Concilium &c. Azor. p. 2. l. 3. c. 7. q. 4. ubi expressè, quòd nequidem duo beneficia præfimonialia, etiam per auctoritatem Episcopi simul haberi possunt, si eorum alterum sufficit ad honestam sustentationem. & *ibid.* c. 8. q. 6. ubi: *Capellania cum alio simplici non exigente residentiam simul haberi potest, modò alterutrum non sufficiat ad clericum sustentandum: ante Trid. enim constans fuit Doctorem optino, duo beneficia etiam simplicia simul obtineri non posse, si unum ad sustentandum Clericum satis esset; sed hoc quamvis erat jure communi constitutum; consuetudine tamen quòdam receptum fuerat, ut Episcopus posset duo beneficia simplicia eidem Clerico conferre, licet unum eorum ad ejus vitam sufficeret; quam consuetudinem Trid. Synodus abrogavit. Eadem ferè habet *ibidem* c. 9. q. 3. junctâ q. 6. & c. 10. q. 4. ubi: quòd Episcopus potest habenti portionem conferre aliud simplex beneficium, modò alterum non sufficiat ad clericum commodè sustentandum. & c. 11. q. 23. ubi ait id verari per Trid. & c. 50. q. 6. ubi: quòd Episcopus dispensare non possit in hoc: ac denique p. 2. l. 6. c. 10. q. 2. ubi ait, de jure communi id non licere.*

2. Nihilominus contrariam sententiam cum Innoc. in c. *fin. de cleric. non resid.* n. 1. & in c. *jam dudum. de prob. nu. 2. & 4.* indistinctè tenente, licet habere plura beneficia, non requirentia residentiam purâ mente, non propter avaritiam & ambitionem, teneat *gl. in c. gratiam. de rescrip. in 6. Card. in c. cum jam dudum. & in clem. gratia. de rescrip. n. 12. Ferret. conf. 255. nu. 3. Rebuff. in pr. tit. de dispens. ratione ætatis. v. in Cathedralibus. & alii apud Garc. n. 264. & 265. qui omnes dicunt, quòd opinionem Innoc. servet consuetudo, quam Papa scit, & tolerat, & aliter dicendo totus mundus damnaretur. item hanc sententiam tenent apud eundem Garc. n. 266. Tusc. *concl.* 61. l. 13. Ledesm. in *sum. p. 2. tr. 7. c. 1. concl.* 11. Soto. de *just. l. 3. q. 6. a. 3. concl.* 4. Valent. *tom. 3. in secundam secundæ. d. 5. q. 7. p. 2.* indistinctè dicens, plura beneficia earens posse licite haberi ab aliquo, quatenus id fuerit usû, & probatâ consuetudine receptum: & alii; qui tamen auctores omnes id intelligunt, quando non est nimia coacervatio, quæ non potest carere culpâ, & quandoque mortali & gravissimo scandalo. Garc. *num.* 267.*

3. Verùm manifesta ratio stat pro sententia prima; primò: quia id non tantum jure positivo vetitum. Paris. *l. 5. q. 6. n. 116.* ubi: etiam secundum jus commune pluralitas beneficiorum prohibetur etiam in beneficiis non requirentibus residentiam. Azor. p. 2. l. 6. c. 10. q. 2. cum Abb. in c. *extirpanda. n. 34. de prob. Holtien. in c. super inordinata. tit. eod. Sylv. v. beneficium. 4. n. 2.* quos uterque citat, ac potissimum id veratur c. *singula. d. 89.* ubi: *singula Ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singularim committi jubemus. & c. Episcopi. d. 80. singuli presbyteri per singulos titulos constituuntur;* sed & novissimè manifesto Tridentini decreto *sess. 24. c. 17. interdictum.* Paris. *loc. cit. n. 115.* ubi ait, Concilium hic loqui etiam de Cardinalibus, Azor. p. 2. l. 3. c. 11. q. 23. Quin & est contra jus divinum & naturale. Azor. p. 2. l. 6. q. 6. & q. 5. certe negari, & p. 2. l. 6. q. 12. ubi expressè ait multò veriore sententiam, & sic se longè verius putare, quòd jus naturale vetet, quòd minus quis duo beneficia etiam

simplicia, etiam in quibus nullo jure residere cogatur &c. habear. Paris. *loc. cit. n. 118.* Pirh. *n. 127.* juxta D. Th. & dicta ex illo supra q. 2. *hujus. s. sic* Vasq. in *opus. d. benef. c. 4. s. 2. à nu. 192.* tradit, illicitum esse jure natura pluralitatem beneficiorum, non solum simplicium servitium habentium, eò quòd residentiam exigant. & *nu. 206.* in præfimonialis, hoc est beneficiis omnino simplicibus, nullo servitium habentibus; eodem jure id illicitum; eò quòd proportio justitiæ distributiæ non servetur, dum uni datur, quòd pluribus erat conferendum &c. de qua tamen ejus ratione constabit melius ex sequentibus *quest.* De cetero ponit hæc ex ratione, quam ponit Trid. in principio dicti decreti, & fusè deducit Joannes XXII. in *extrav. execrabilis. de prob.* cum Ecclesiasticus ordo pervertitur, quando unus plurium occupat officia Clericorum &c. Turbatur siquidem hic ordo haud dubiè, dum diminuitur cultus divinus, uno loco plurium instituto; dum esse possunt in illis beneficiis multi beneficiati, qui horas Canonicas recitent, & preces pro fidelibus offerant quotidie (quia beneficiati sunt legati & intercessores populi ad Deum, pro ejus gratiâ & peccatorum venia impetrandâ, juxta D. Thom. 3. p. q. 22. a. 1. & 4. & q. 26. a. 1. Nav. in *man. de orat. c. 18. n. 1.* apud Paris. *loc. cit. n. 117.*) dum Ecclesia plurium clericorum operâ, curâ, diligentia, industria, consilio egens privatur multis sibi debitis; quin & fundatores beneficiorum & Ecclesiarum suo voto & voluntate fraudantur. Azor. *tit. l. 6. c. 11. q. 5.* ubi is de his pluribus: dum interdum unus, qui unicum, quamvis modicum officium, vix implere sufficeret, plurimorum sibi vendicat stipendia, id est, arrogat, & applicat, quæ multis probis viris, qui nunc mendicant, possent abundè sufficere æquâ distributione factâ, ut Joannes XXII. in *cit. extrav.* Proinde jam, ut ait Paris. *loc. cit. n. 118.* contra faciens huic conclusioni communi elicitur, tum à jure communi, tum à concilio Trid. peccat mortiferè, & vivit in statu damnationis, juxta opinionem, quam tenat Glossa in c. *dudum. 2. de elect.* (quam Glossam Nav. in 62. *Miscellan. de orat. n. 1.* dicit celeberrimam & receptam) Hojed. de *incompat. p. 1. c. 19. n. 1.* Soto. *l. 10. de just. q. 6. a. 3.* Joan. And. & c. Quia facit contra jus naturale & divinum.

4. Nihilominus contrarium in tantum, in quantum dicitur id repugnare juri natura, sentire videtur Garc. p. 11. c. 5. nu. 75. ubi expressè ait: beneficiorum animarum curam non habentium multitudo lege divinâ prohibita non est. citat pro hoc Quintanady. *Ecclesiasticon l. 4. n. 59. & 119.* & subdit. 276. & hoc idem videtur tenere Abbas. in c. *dudum. n. 36.* dicens, valere consuetudinem, quando disponit solum circa potentiam retinendi plura beneficia simplicia; secus si disponeret, ut prohibitu voluntatis possit beneficiatus de fructibus illorum disponere; & sic intelligit Glossa ibi. sequuntur Cosmas in *pragmat. Sancti. tit. de collatione. s. 1. & Selva. 3. p. q. 39. nu. 2.* qui ait, quòd jura, quæ videntur innuere, valere in hoc consuetudinem, debent intelligi secundum id, quando consuetudo disponeret circa potentiam retinendi plura beneficia sine nimia multitudine, idem tradit Sylv. v. *beneficium. 4. num. 4.* & accedit Quintin. in c. *de multa. à n. 145. & 167.* ita verò tenet Garc. contrarium quoque sentit Soto. *l. 3. de just. & jure. q. 6. a. 3.* quòd in beneficiis omnino simplicibus, hoc est, sine omni servitio & residentia ad

exequen-

exequendum ministerium (quæ in hispania dicuntur praesimonia) non eger quis dispensatione, neque est turpitudine contra jus naturale, quæ lechalem culpam inducat: quam Soti doctrinam etiam quoad primam partem; nimirum de non necessariâ dispensatione, reprobatur Hurt. *loc. cit.* §. 5. num. 5. eod quod sit contra Trid. *sess.* 24. c. 17. quod Tridentini decretum Soto non vidit, quia fortè prior illo decreto jam scripserat; approbat tamen quoad alteram; dum dicit id sibi seclusâ lege Ecclesiasticâ videri probabilissimum; eod quod licet distributor ex vi iustitiæ distributiua teneatur sub mortali peccato acceptiois personarum distribuere beneficia secundam proportionem meritum, qualitatem literaturæ, nobilitatis &c. si tamen distributor alicui confert plus, quam meretur, aut indiget, is acceptando & retinendo non peccet contra jus naturæ, uti hoc postremum docet D. Thom. *secunda secunda. q. 67. a. 2.* Et exemplificat in eo, qui tenetur eligere vel providere digniorem, ita ut licet is peccet mortaliter omisso digniore, eligens vel providens minus dignum; provisus tamen & electus accipit & retinet eutâ conscientia: cui doctrina S. Thomæ inhaeret Cajet. *v. beneficium. n. 10.* unde jam etiam ait idem Hurt. *loc. cit.* n. 3. licet non possit quis procurare, ut sibi plura conferantur; quia concurreret ad malam distributionem; potest tamen illa acceptare, & acceptata non tenetur renunciare, sic expressius contrarium tradit idem Hurt. *subresolut. 12. n. 3.* ubi: *purè simplicium pluralitas non est illicita jure naturæ; ratio enim adæquata, cur pluralitas beneficiorum habeat turpitudinem contra jus naturæ, est residentia personalis; cujus obligatione stante nullatenus licita est jure naturæ pluralitas beneficiorum; nisi ex causa: & si residentia est indispensabilis, etiam pluralitas est indispensabilis; si vero illa est dispensabilis, & hac dispensabilis erit.* Ad illud verò quod supra allatum ex D. Tho. quod pluralitas beneficiorum, si non cohonestetur certis circumstantiis, sit contra jus naturale, & disordinationem contineat: respondet *subresolut. 5. §. 8. a. n. 17.* mentem D. Thomæ optime expressam à Cajet. *in sum. v. beneficium. n. 8.* ubi is ait: *mortale peccatum in hujusmodi pluralitate intervenit, quando non propter rationabilem causam obtinet quis multa beneficia incompatibilia, & unus quidem occupat locum multorum, alii autem esuriunt; quia hujusmodi pluralitas est injusta contra aequalitatem iustitiæ distributiua: neque excusatur peccatum mortale propter dispensationem Papæ sine rationabili causa, quoniam dispensatio Papæ cadit super jus positivum, & non super jus divinum & naturale; pluralitas autem beneficiorum sine rationabili causa est contra jus divinum & naturale &c.* Loquitur enim D. Thom. de beneficiis incompatibilibus; quia loquitur de præbendis, ut patet ex titulo illius articuli, & ex rationibus, quibus movetur. quarum prima est, non esse possibile, duabus Ecclesiis deservire; quia præbendæ sunt stipendia Deo in Ecclesiis deservientibus constituta. Secunda: quia est diminutio cultûs divini in Ecclesia dicendi; dum unus loco plurimum constituitur. Tertia: quia defraudatur voluntas testatorum voientium, quod esset certus numerus in Ecclesia Dei deservienti. Quarta: quia est inæquitas, dum unus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest &c. ob quam inæqualitatem præbendæ beneficia incompatibilia dicuntur, & in eorum distributione iustitiæ distributiua attendatur, adeoque pluralitas ut sit contra jus naturæ, supponit incompatibilitatem beneficiorum, non verò eam causata auctq; Hurt. *a. n. 22.* se id ipsum confirmare ex SS. Canonibus; quippe in quibus solum habetur, quod sit rationi naturali contrarium, quod in eadem Ecclesia vel diversis idem clericus unus habeat plures dignitates, vel personatus, & officia exigentia assiduitatem personarum; quique loquuntur solum de præbendis, quæ ex sua significatione annexæ sunt servitio Ecclesiæ, & personali residentia; non verò de aliis simplicibus; ut patet ex c. *ad hac. de præb. & c. 1. de consuet. in 6.* quippe in hoc præbendæ secundum proprium usum hujus nominis (dum alias sæpe cum beneficio quovis simplici confunditur) non est idem in jure, quod beneficium simplex nullum habens exercitium in Ecclesia, sed solum onus recitandi privatim horas; sed est jus percipiendi fructus in Ecclesia, cui præbendatus inservit, ut Card. *in clem. ult. de præb. q. 16.* Anchar. *in rubr. de concess. præb.* Bertachin. *in repertorio. v. præbendæ. n. 7.* & sic D. Thomam loqui de præbendis proprie, quæ non ideo sunt incompatibiles, quia pluralitas beneficiorum est jure naturali illicita; sed quia sunt incompatibiles, earum pluralitas est jure naturali illicita. ita fere Hurt. *a. num. 26.* cumque, ut subdit idem Hurt. *n. 31.* alia simplicia non duntur ob exercitia publica in Ecclesiis, sed ob recitationem privatam horarum non pertinent ad iustitiæ distributiivam, ita ut distributor teneatur sub mortali dare secundum proportionem meritum, ut rectè Gabr. *in quartum. dist. 15. q. 7. a. 3.* Angel. *v. electio. §. 21.* Petrus Nav. *l. 2. de restitut. c. 2. num. 148.* qui etiam hanc dat rationem; quod ista beneficia ex natura rei non videntur esse bona communia, & decertantibus debita, ita ut nulla committi injustitia, aut personarum acceptio, sed tota res videatur commissa Papæ & praelatis Ecclesiæ, ut ipsi arbitrato suo provideant bonos & exemplares ministros; pro quo etiam citat Dianam *p. 2. tr. 15. resol. 37.* Ledesin. *in sum. To. 2. tr. 7. concl. 7.* Garc. *p. 7. c. 16. nu. 16.* Gutierrez. *qq. can. l. 2. c. 12. n. 11. & 27.* Vegam &c. Et quamvis dicat Hurt. hos auctores fere loqui non tam de casu, in quo plura conferuntur uni, sed in quo, omisso digniore, conferuntur digno; idem tamen eorum fundamentum fundare efficaciter hanc suam sententiam; dum ut D. Tho. *secunda secunda. q. 36.* objectum iustitiæ distributiivæ est ratio debiti secundum proportionem meritum; eo ipso autem, quod aliquid non sit bonum commune debitum decertantibus, non est contra iustitiæ distributiivam mortale, plura dare uni: cujus contrarium est in beneficiis residentiam requirentibus, utpote quorum fructus etsi sunt stipendia laborum, sunt tamen etiam meritum præmia, quibus excitantur ad studia & virtutem.

Questio 67. An igitur neque obtineat amplius consuetudo in contrarium, quæ fuit olim ante Trid. neque nova talis induci possit post Trid. de facto, aut etiam in hoc dispensari à Papâ.

1. **R**espondeo: per nullam consuetudinem, aut privilegium, vel dispensationem induci posse, aut unquam potuisse, ut clericus habens unum, vel plura ad decentem ejus sustentationem sufficientiam, recipiat insuper aut retineat aliud, præterquam si justa & rationabilis sublit causa. Pirh. *ad Tit. de præb. n. 127. & n. 142.* dicens esse

C

com